

Asia: VN/2646/2024

Lausuntopyyntö Pohjoisen Suomen ohjelmaluonnoksesta

3.1 Kestävä kasvu ja uudistavat investoinnit

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Ohjelmaluonnos 3.4. Osaaminen ja työvoiman saatavuus:

Ohjelmaluonnoksen esitykset vastaavat alueen koulutus- ja rekrytointitarpeiden tukemista. Harvaan asuttujen alueiden työvoimakysymykset edellyttävät erityistä huomiointia ja kannusteita. Erityisesti nuorten ammattilaisten hakeutumiseen liittyvä opintolainahyvitys olisi merkittävä avaus. Samoin työvoiman rekrytointiin liittyvät kannusteet vahvistaisivat alueen työvoiman saantia; tällaisia voivat olla esimerkiksi yrityksille suunnatut rekrytointituet sekä julkisen sektorin rekrytointilisän käyttöönotto.

Toimenpide-esityksiin on edelleen lisättävä nykyisin poistunut aikuiskoulutustuki, jonka avulla voidaan tukea hyvinvointi- ja turvallisuustoimialan työvoimatarpeita.

3.2 Puhdas energia ja digitaalinen puhdas kasvu

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

3.3 Kestävä matkailu

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

3.4 Osaaminen ja työvoiman saatavuus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Ohjelmaluonnos 3.4. Osaaminen ja työvoiman saatavuus:

Ohjelmaluonnoksen esitykset vastaavat alueen koulutus- ja rekryointitarpeiden tukemista. Harvaan asuttujen alueiden työvoimakysymykset edellyttävät erityistä huomiointia ja kannusteita. Erityisesti nuorten ammattilaisten hakeutumiseen liittyvä opintolainahyvitys olisi merkittävä avaus. Samoin työvoiman rekryointiin liittyvät kannusteet vahvistaisivat alueen työvoiman saantia; tällaisia voivat olla esimerkiksi yrityksille suunnatut rekryointituet sekä julkisen sektorin rekryointilisän käyttöönotto.

Toimenpide-esityksiin on edelleen lisättävä nykyisin poistunut aikuiskoulutustuki, jonka avulla voidaan tukea hyvinvointi- ja turvallisuustoimialan työvoimatarpeita.

3.5 Turvallisuus, huoltovarmuus & omavaraisuus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Ohjelmaluonnos 3.5. Turvallisuus, huoltovarmuus & omavaraisuus:

Pohjoisen alueen turvallisuusstrategisen merkityksen korostuessa alueen huoltovarmuuteen panostaminen on erityisen tärkeää. Kainuulla on keskeinen asema ns. vyötärön alueen turvaamisessa. Kainuun hyvinvointialue puoltaa luonnoksessa esitettyjä ohjelmaesityksiä, mutta esittää lisättäväksi toimenpiteitä huoltovarmuuden tukemiseksi.

Kokonaisturvallisuuden näkökulmasta on ratkaisevan tärkeää korostaa myös maatalouden elinvoiman vahvistamista. Ilman alkutuotannon panosta yhteiskunnan kriisinsietokyky laskee ratkaisevasti. Pohjoisen ohjelmassa on huomioitava myös maatalouden kriittisen infran ja investointien tukeminen.

Terveydenhuollon resurssien näkökulmasta Kainuun keskussairaalalla on merkittävä asema Puolustusvoimien tukemiselle sekä normaali- että poikkeusoloissa. Nykyisen sairaalaverkoston infrastruktuurin ja henkilöresurssien turvaaminen mahdollistaa valmiuden ylläpitämisen myös laajamittaisten kriisien osalta. Asia on edelleen ajankohtaistunut NATO-liittouman huoltovarmuudelle asettamien vaatimusten myötä.

3.6. Saavutettavuus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Ohjelmaluonnos 3.6. Saavutettavuus

Liikenneinfra ja -yhteydet ovat keskeisiä alueen elinvoiman kannalta. Maa-, raide- ja lentoliikenteen lisäksi tietoliikenneyhteyksien kehittäminen edellyttää investointeja. Kainuun hyvinvointialue puoltaa ohjelmaesityksiä ja korostaa, että kyseessä eivät ole pelkästään normaaliolojen toimintaan liittyvät tarpeet, vaan keskeisiltä osin myös valmiuteen ja varautumiseen linkittyvät toimet.

3.7 Pohjoinen yhteistyö

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Muut huomiot ohjelmaluonnoksesta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Kainuun hyvinvointialue puoltaa pohjoisen Suomen ohjelman laatimista ja siinä esitettyjen toimenpiteiden toteuttamista, ja esittää lausunnossaan huomioita ohjelmaluonnoksen osalta.

Kainuun hyvinvointialue kiinnittää lausunnossaan erityistä huomiota harvaan asuttujen maakuntien tukemiseen etenkin koskien hyvinvoinnin, turvallisuuden ja elinvoiman keskinäisiä vaikutuksia. Julkisten palveluiden pohjana on kestävä ja elinvoimainen talous. Vastaavasti yhteiskunnan turvallisuus edellyttää toimivia hyvinvointirakenteita. Kaikki nämä muodostavat kokonaisuuden eli yhden osatekijän heikentyminen voi vaarantaa muiden toiminnan. Tämän vuoksi alueohjelmissa on entistä laajemmin huomioitava laajat, poikkihallinnolliset näkökulmat.

Hyvinvointialueiden vastuulla olevien palveluiden rahoitustaso asettaa niille vakavia haasteita velvoitteista suoriutumisen ja talouden tasapainottamisen samanaikaisuuden vuoksi. Tämän vuoksi hyvinvointialueiden omien kehittämistoimenpiteiden lisäksi on kriittisen tärkeää huomioida sekä valtion palvelureformit että alueille suuntautuvat muut toimet, kuten tämän lausunnon mukaiset ohjelmat.

Kainuun hyvinvointialue vastaa maakunnan 70 000 asukkaan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluiden järjestämisestä sekä osaltaan viranomaisille säädetyistä valmiuden ja varautumisen tehtävistä. Hyvinvointialueen näkökulmasta tulevaisuudessa korostuvat erityisesti palveluiden järjestäminen (lähipalveluina ja digitaalisesti järjestettävät palvelut), arjen turvallisuus (pelastustoimen resurssit ja palvelut), ammattitaitoisen työvoiman saatavuus sekä kokonaisturvallisuuden tukeminen.

Kainuun väestön hyvinvointia ja terveyttä kuvaavat indikaattorit ovat monilta osin selvästi maan keskiarvoa heikompia. Keskeiset haasteet liittyvät elintapoihin, työ- ja toimintakykyyn, toimeentuloon, mielenterveyteen, yksinäisyyteen ja turvallisuuteen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteitä on tarpeen suunnata ja vahvistaa näihin haasteisiin liittyen. Erityisiä

toimia tarvitaan myös lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyyn, nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen sekä ikäihmisten palveluiden saatavuuteen.

Pohjoisen Suomen ohjelman luonnoksessa on tiivistetty tarve ja perusta erityisille toimille harvaan asuttujen maakuntien kehittämiseksi. Kainuun hyvinvointialue korostaa koko maan asuttuna pitämisen merkitystä Suomen elinvoiman kannalta. Kyse on laajemmasta asiasta kuin väestön sijoittumisesta maan eri osiin. Aluetalouden toimivuudella, palveluilla ja infrastruktuurilla tuotetaan edellytyksiä myös muualle maahan sekä kansainvälisille toimijoille.

Julkisen sektorin omien toimien lisäksi huomiota tulee kiinnittää myös kolmannen sektorin resurssien ja toimintaedellytysten vahvistamiseen. Tällä voidaan täydentää julkisia palveluita sekä vahvistaa digitalisaatiokehitystä.

Kainuussa on vahva maakunnallisen yhteistyön historia, jolla on pystytty vastaamaan aikaisempiin rakennemuutoksiin. Etuna on etenkin maakunnan suhteellinen pienuus, joka mahdollistaa ketterät toimet eri tehtävissä. Valtion ohjauksen näkökulmasta tämä avaa mahdollisuuksia kokeilla kehitysohjelmien vaikuttavuutta harva-alueiden tueksi.

Halonen Timo
Kainuun hyvinvointialue

Pekkala Terho
Kainuun hyvinvointialue